

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Knut-Åge Amundsen
Arkivsaksnr.: 17/2858

Arkiv: 150

BUDSJETT 2018 OG ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

Rådmannens forslag til vedtak:

1 Ved beregning av forskuddsskatt for 2018 gjelder høyeste tillatte satser.

2 Forslag til budsjett for Sigdal kommune vedtas slik det går fram av budsjettskjema 1a og 1b, 2a og 2b.

3 Kommunestyret vedtar utskrivning av eiendomsskatt i 2018 jfr. § 2 i Eiendomsskatteloven. Utskrivningen gjelder alle faste eiendommer i hele kommunen jfr. § 3a).

- a. **Kommunestyret vedtar at skattesatsen for verk og bruk settes til 4 promille av skattetaksten. For øvrige eiendommer i kommunen skal skattesatsen utgjøre 2 promille av de respektive skattetakster for 2018, jfr. Eiendomsskatteloven § 10-13.**
- b. **Utskrivningen skal skje iht. Eiendomsskattevedtekter for Sigdal Kommune, sist revidert i Kommunestyret 22.09.2016, KS-66/16.**
- c. **Kommunestyret vedtar et bunnfradrag i eiendomsskatten for alle selvstendige boenheter i faste eiendommer som ikke blir benyttet i næringsvirksomhet, med kr 200.000,- pr. enhet. Jfr. § 11 i Eiendomsskatteloven.**
- d. **Kommunestyret opprettholder, og vedtar med hjemmel i eiendomsskattelovens § 7 a), b) og c) de fritak som tidligere ble vedtatt i KS-57/15, og fritak vedtatt i KS-95/16.**
- e. **Kommunestyret vedtar med hjemmel i eiendomsskattelovens § 25 at eiendomsskatten skal utskrives i to årlige terminer.**

4 Gebyrer, satser og egenandeler vedtas slik de foreligger i Vedlegget Gebyrer, satser og egenandeler 2018.

5 Kommunestyret vedtar 100 % inndekking på selvkostområdene.

6 Forslag til budsjett for Sigdal Energi for 2018 vedtas. Det budsjetteres ikke med utbetaling av utbytte i 2018.

7 Fullmakt til budsjettjustering:

- i. Hovedutvalgene gis fullmakt til å omdisponere midler mellom tjenester innenfor samme planområde. Formannskapet har denne fullmakten for planområde 1 og 2.
- ii. Rådmannen gis fullmakt til å omdisponere midler innenfor den enkelte tjeneste innenfor det samme planområde.

8 Rådmannen gis fullmakt til å ta opp aktuelle lån på kr 7 965 000 i tråd med vedtatt investeringsplan for 2018 i lys av den fremdrift og det likviditetsbehov som oppstår ved iverksetting av vedtatte tiltak. (Jfr. budsjettokument pkt. 3.3.1)

9 Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån på inntil kr 3.000.000,- i Husbanken til Startlån.

10 Følgende stillingsendringer vedtas på Fellesområdet:

- IKS: Styrking med 0,2 årsverk.

11 Følgende stillingsendringer vedtas på Oppvekst og kultur sektoren:

- Skolene: Styrking med 0,46 årsverk.

12 Følgende stillingsendringer vedtas på Helse og sosial sektoren:

- Sigdalsheimen: Reduksjon av 0,3 årsverk renholdstilling
- Hjemmetjenesten: Reduksjon av 0,5 årsverk hjemmehjelp.
- Dagsenter Sigdalsheimen: Reduksjon av 0,2 årsverk.
- Tjenester til funksjonshemmede, Bjørkealleen: Økning 0,67 årsverk.
- Tjenester til funksjonshemmede, Bjørkekvisten: Økning 0,63 årsverk.
- Pleie og omsorg: Reduksjon av 0,2 årsverk merkantil.
- Prestfoss legesenter: Økning 0,1 årsverk helsesekretær.
- Psykisk helse og rustjenesten: øke egenandel boveileder med kr 100.000,- tilsvarende 0,3 årsverk.
- Flyktningtjenesten: Styrking med 0,4 årsverk.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

- Handlingsplan og økonomiplan 2018 - 2021
- Gebyrer, satser og egenandeler 2018
- Bundne driftsfond 2018
- Drifts- og investeringsprosjekter 2018-2021
- Sigdal Energi budsjett 2018

Saksutredning

Konklusjon:

Rådmannen legger frem et budsjett i balanse, gitt effekten av innført eiendomsskatt i 2016. Disse inntektene dekker opp for annet inntektstap Sigdal kommune har hatt senere år, og sikrer fortsatt opprettholdelse av tjenestenivået innenfor kommunens sektorer. Målet er å levere best mulige tjenester innenfor de rammene som kommunen til har til disposisjon.

Rådmannen foreslår redusering av etterslep på vedlikehold, tiltak i bygg og anlegg.

Bakgrunn for vedtakene som fattes, og størrelse på rammer og prioriteringer i investeringer og tiltak ligger beskrevet i hoveddokumentet.

Bakgrunn og vurdering:

Sigdal kommune har nok et år med reell nedgang i inntekter fra skatt og rammetilskudd gjennom regjeringens forslag til budsjett. Endringer i behov/oppgaver overstiger veksten i frie inntekter eksklusive eiendomsskatt. Føringer fra politisk ledelse har vært å opprettholde tjenestetilbudet og utnytte bevilgede rammer til videreutvikling av tjenester.

Digitalisering:

Kommunestyret har vedtatt digitaliseringsstrategi for 2017-2020. Strategien er fulgt opp i budsjettet med ulike tiltak i respektive sektorer og i administrasjonen. Det vil være fokus på gevinstrealisering både i form av kvalitative og kvantitative forbedringer. Ved å ta i bruk ulike teknologiske løsninger må vi samtidig endre måten vi arbeider på, for eksempel ved å jobbe smartere og i større grad automatisere prosesser hvor det er mulig.

Sigdal har mottatt 1.9 millioner fra Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (Nkom) til utbygging av bredbånd til 195 husstander.

Prosjektet har en total kostnadsramme på 6 millioner kroner. Prosjektet planlegges med en utbygging innen desember 2018

Bedre bredbånd er ikke bare et behov i dag, men nødvendig for å kunne arbeide framtidsrettet og ta i bruk nye teknologier (eks velferdsteknologi).

Bedring i bredbåndstilbudet vil også kunne bidra til å sikre stabil arbeidskraft, «bolyst» og positiv nærings- og befolkningsutvikling.

Effektivisering:

Rådmannen legger opp til innføring av LEAN i Sigdal kommune. Dette er en metodikk som skal bidra til kontinuerlige forbedringer, med hovedvekt på brukernes behov. Hensikten er blant annet å fjerne «tidstyver» og redusere ikke verdiskapende aktiviteter til et minimum. Erfaringer fra andre kommuner som har jobbet målrettet med dette «verktøyet» over tid er svært gode. Prosjektet vil legge frem en rapport for Kommunestyret i løpet av 2018 for å ta stilling til om dette skal innføres på permanent basis

Lån:

Av lånefinansierte investeringer ligger det nå 24,8 millioner kroner inne for kommende fireårsperiode. Av dette er hele 12 millioner kroner knyttet til et program for oppgradering av kommunale veier i perioden 2018-2021.

Utbygging- og oppgradering:

Sigdal kommune er relativt godt stilt på utbyggings- og oppgraderingssiden når det gjelder formålsbygg i kommunen. Infrastrukturen for vann og avløp er tilpasset dagens behov, men det vil komme investering i vei og VA på Flata i Prestfoss i 2018, som egen sak. Rådmannen legger opp til å

gjennomføre en realistisk portefølje av små og store vedlikeholdstiltak og disse ble varslet i fjorårets behandling av økonomiplan.

Kommunen har fremdeles uløste utfordringer blant annet knyttet til utbedring og samordning av forebyggende helsetjenester (Helsehus). Kommunestyret har vedtatt at administrasjonen skal starte opp et forprosjekt om nytt helsehus samt innarbeide dette i budsjett for 2018 og økonomiplan. Forprosjektet er godt i gang men det er behov for noe mer tid til å utrede aktuelle alternativer. Det er nylig fattet beslutning om å legge ned lensmannskontoret og dette åpner blant annet for muligheter til å lokalisere helsetjenester i disse lokalene. Rådmannen vil legge frem sak om nye lokaler for forebyggende helsetjenester i løpet av 1. halvår 2018.

Økonomiske rammer:

Det er viktig å være forberedt på at statlige rammer vil reduseres ytterligere blant annet igjennom nedtrappingen av inntektsgarantien som nå ligger inne med 1,3 millioner kroner, redusert fra 4,2 millioner kroner i 2016. Sigdal kommune mottar kompensasjon for bortfall av redusert arbeidsgiveravgift og dette er nå nedjustert ytterlig fra 1,8 millioner kroner i 2017 til 1,2 millioner kroner i 2018.

I langtidsplanen er det usikkerhet knyttet til fremtidig utgiftsutjevning, renteutvikling og andre makroøkonomiske forhold.

Netto fordelt ramme er foreslått justert fra 211,9 til 219,7 millioner kroner, altså 7,8 millioner kroner. Av dette utgjør ordinær lønnsjustering for eksisterende arbeidsstokk 4,2 millioner kroner. I tillegg er det økning i Sigdal kommunes utgifter, blant annet økt behov til pensjon og arbeidsgiveravgift. I sum utgjør disse utgiftene 1,3 millioner kroner. Resterende 2,3 millioner kroner i rammejusteringer fordeler seg over alle sektorer. Disse overordnede faktorene gir et foreslått totalbudsjett, «resultatoppsett», med økonomiplan som følger.

Detaljert oppstilling av endring i nettoramme pr sektor:

Avdeling/Kolonne (1000 kr)	1	2	3	Ny ramme
1 Sentrale styringsorgan/politikk	2 174	38	-200	2 012
2 Fellestjenester	11 691	210	1 652	13 554
3 Oppvekst og kultur	74 773	1 142	2 175	78 090
4 Helse og sosial	104 869	2 459	295	107 623
5 Næring og drift	6 626	143	-51	6 717
6 Sidgal kirkelige fellestråd	3 229	62	0	3 291
Sum drift på avdeling	203 362	4 054	3 871	211 287
Lønnsvekstkomp 2018	8 400	0	0	8 400
Gebyrfritak - unge etablerere	100	0	0	100
Samlet drift	211 862	4 054	3 871	219 787

Skatt:

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Fordelingen bestemmes ved at det fastsettes maksimalsatser på skattørene for kommuner og fylkeskommuner.

I kommuneproposisjonen 2018 ble det signalisert at skattørene for 2018 skal fastsettes ut fra et mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene. Det foreslås at den kommunale skatteøren for 2017 holdes uendret på 11,8 prosent. I prognosen for vekst i skatteinntekten har rådmannen lagt seg på 4,2 prosent som synes rimelig ut i fra utvikling tidligere år, og årets prognoser. Dette er noe under KS sin beregningsmodell og «forslag». Denne beregningsmodellen baserer seg på et snitt fra de siste tre årene, dvs. 2014-2016.

Skatteinngangen i 2016 utgjorde før utjevning 105,6 prosent. Vi velger å legge oss noe lavere enn det KS anslår når vi budsjetterer skatteinngang i 2018.

Det vil innebære en skatteinngang på 99,9 millioner kroner, inkl. en inntektsutjevning i størrelsesorden -0,2 millioner kroner. Figuren nedenfor viser skatteinngang (skatt og inntektsutjevning), budsjett og regnskap 13-16, samt budsjett og prognose for inneværende år (2017), og budsjettert skatteinntekt 2018.

Vedr eiendomsskatt:

Sigdal kommune har innført eiendomsskatt på all eiendom, hvor skatten for «verk og bruk» første gang ble skrevet ut i år 2015, mens det for all øvrig eiendom ble skrevet ut første gang i 2016. For verk og bruk ble skattesatsen økt til 4 promille i 2016, mens det for all øvrig eiendom ble benyttet en skattesats på 2 promille. Herværende budsjettsak legger opp til at disse skattesatsene videreføres for 2018. Likeledes videreføres et bunnfradrag på kr 200.000,- i vedtatt eiendomsskattetakst for alle selvstendige boenheter.

Eiendomsskattenemda har fullført arbeidet med å fastsette takster for alle eiendommene i hele kommunen, og disse utgjør et grunnlag tilsvarende omlag 17,9 mill. kr i skatteinntekter i 2017. I økonomiplanen forventer man en økning i skatteinntektene på 0,2 mill. kr pr. år, hovedsakelig basert på at det blir flere fritidseiendommer.

Når det gjelder årlige vedtak knyttet til eiendomsskatten, så vises det til «Rådmannens forslag til vedtak, pkt. 3-7. Kommunestyret skal årlig vedta utskrivning av eiendomsskatt, i medhold av eiendomsskattelovens § 2 og 3. Videre skal Kommunestyret fastsette skattesatser og eventuelt bunnfradrag jfr. § 10-13, betalingsterminer jfr. § 25, og fritak for eiendomsskatt jfr. § 7 a-c.

Driftsprosjekter med egne finansieringer:

I Vedlegget Drifts- og investeringsprosjekter 2018-2021 ligger det flere «driftsprosjekter». De som gjelder 2018 er kommentert under hver sektor. Disse tiltakene må, som følge av regnskapsforskriftene, føres i driftsregnskapet og kan ikke finansieres ved opptak av lån.

Noen prosjekter med bevilgning fra tidligere år er fremdeles ikke er påbegynt eller fullført. Det vises til omtale i tidligere behandlede regnskapsrapporter for status på prosjektene.

Investeringer:

I perioden 2018-2021 er det lagt opp til et nivå på investeringer i anleggsmidler på totalt 31,1 mill.kr. Dette gir en gjennomsnittlig investeringsvolum på 7,8 mill.kr hvert år i perioden. Det er 0,2 mill.kr i investeringer på VA området i perioden.

Av lånefinansierte investeringer ligger det nå 24,8 millioner kroner inne for hele kommende fireårsperiode. Av dette er 12 millioner knytte til et program for oppgradering av kommunale veier i perioden 2018 - 2021. Generelt er dette et uttrykk for at Sigdal kommune er godt stilt på utbyggings- og oppgraderingssiden når det gjelder alle formålsbygg i kommunen, men også når det gjelder infrastruktur. I kap. 3.3.4 i budsjettdokumentet presenteres oversikten for perioden 2018 til 2021.

Renter og finanskostnader:

Den økonomiske situasjonen i Europa og verden for øvrig er uoversiktlig og ustabil. Det er likevel klare signaler på at rentene vil holde seg lave i noe lenger tid enn tidligere forventet. Nivåene er rekordlave og økte renteutgifter må simuleres i arbeidet med kommunenes langtidsplaner. I budsjettet og økonomiplanen for perioden 2018-2021 er det budsjettert med en innskuddsrente på 1,14 % og lånerente på 2 %. Sigdal kommunes finans- og renteinntekter skriver seg i hovedsak fra bankinnskudd og ansvarlig lån som ytes til Midt-Nett Buskerud AS.

Gjeld og avdrag:

Lånegjelden består av lån hos tre finansinstitusjoner og har både fast og flytende rente. Pr. 31.08.2017 var andelen lån med fastrente 17,9 prosent. I henhold til kommunens økonomireglement skal andelen lån til fast rente og til flytende rente være på minst 20 prosent. Dette vil vi oppnå når vi tar opp lånene for 2017.

Fordeling lån med fast og flytende rente pr. 31.08.2017:

	Ant. Lån	Fast rente	Fast rente prosent	Flytende rente	Sum lån
Husbanken:					
Etableringslån	14	5 131 792	2,58	11 000 246	16 132 038
Investeringslån	2	3 096 469	2,58	649 108	3 745 577
Kommunalbanken	9	9 305 170	1,78	152 782 470	162 087 640
Kommunekreditt	3	23 359 433	1,85-3,97	22 992 716	46 352 149
Sum	28	40 892 864		187 424 540	228 317 404